

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Dissertationes Ad Jus Publicum Romano-Ecclesiasticum

Bessel, Johann Franz

Coloniæ, 1715

VD18 14847493

§. I. Quid Sit Electio Pontificia, Et Cui Juri Originem Suam Debeat?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61383](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61383)

dulgentiæ à summo Pontifice concessæ, non possunt applicari defunctis, nisi hoc sit specialiter in Bulla expressum. D. König. d. l. n. 28. plura quæ requirantur ex parte illius, qui cupit indulgentias

lucrari, passim traditur à Theologis & Canonistis, neque hujus tractationis hic est, cum sufficiat delibasse potestatem concedendi indulgentias.

DISSERTATIO III.

DE

ELECTIONE ET CORONATIONE SUMMI PRINCIPIS ECCLESIASTICI.

Postquam actum est de dignitate & varia potestate summi Pontificis, congruus ordo postulat, ut sub censuram vocetur ipsamet electio Pontificia, quis nimirum ad hujus solii sublimitatem possit ascendere, aut quinam possint ad hujus Ecclesiasticæ Majestatis apicem idoneum eligere & eligendo elevare.

§. I.

QVID SIT ELECTIO PONTIFICIA, ET CUI JURI ORIGINEM SUAM DEBEAT?

SUMMARIA.

1. An sit juris divini, ut Pontifex assumatur per Electionem? 2. Solvuntur objectiones. 3. An S. Clemens fuerit à D. Petro denominatus successor in

Pontificatu. 4. An Bonifacius II. Vigiliam. Gregorius VII. Victorem III. & idem Victor Urbanum II. sibi successores in Pontificatu substituerint?

Quæres 1. Quid sit Electio Pontificia?

Electio ex communi definitione

describi potest, quod sit assumptio personæ idoneæ ad Prælaturam Ecclesiæ viduatæ per eos, qui jus suffragii

T 2

suffragii habent, canonicè facta, ex qua descriptione electionis in genere spectatæ facillè eruitur, quid sit electio Pontificia. Hinc

Resp. Electio summi Pontificis nihil est aliud, nisi vocatio personæ idoneæ ad universalis & vacantis Ecclesiæ regimen, per eos facta, qui jus suffragii habent.

Quæres 2. Cui juri originem suam Electio Pontificis debeat?

Resp. Summum Pontificatum obtineri, sive ad dignitatem pontificiam vocari per electionem, est jure divino introductum. ita Barbosa J. E. V. lib. 1. c. 1. quest. 1. n. 13. Passerinus de Elect. c. 1. quest. 1. n. 13. Fagnanus in cap. accepimus. 5. de pallis à n. 29. D. Franc. Schmier. Tr. de modo acq. vel amitt. pralat. cap. 1. sect. 1. §. 3. n. 17. aliique ab eo relati.

Probatur 1. Summus Pontificatus quoad primævam sui institutionem est juris divini ex *dd. supra Dissert. 1.* ergo etiam medium & modus ad summum Pontificatum ascendendi est juris divini. prob. conseq. quia instituto Pontificatu summo, tanquam sine, etiam modum ascendendi ad Pontificatum tanquam medium à DEO institutum esse credendum est, jam vero inter modos Petri cathedram conscendendi non alius erat aptior & rectior quam electio, ergo electionem summi Pontificis ipse DEUS ordinavit.

Quod autem electio sit optimus & rectissimus modus perveniendi

ad dignitatem Pontificiam, ex eo colligitur & probatur, quia neque collatio, neque adoptio neque successio convenit præsentì Ecclesiæ statui, & quidem 1. collatio supponit altiore potestatem qualis supra Pontificiam in orbe non datur. ex *dd. supra dissert. 1.* Supponit quoque in conferente jus, quod per collationem conferendum, cum tamen in summum Pontificem non ab homine sed DEO jurisdictio conferatur. c. 1. dist. 23. cap. 6. in fine de Elect. & Elect. potestate. Adoptio quæ naturam hæreditariæ successionis habere videtur, etiam ex eo nequit in papatu procedere, quia sic fieri deberet à Pontifice vivente, vel ut adoptatus in consortium potestatis admitteretur, vel ut mortuo demum Pontifici instar coadjutoris succederet; atqui ejusdem Ecclesiæ duo supremi Pastores esse nequeant, sicut nec duo ejusdem regni reges, nec duo ejusdem firmamenti soles; jurisdictio etiam Pontificis, cum sit in persona ejus radicata, nequit ab ipso in successorem transferri. cap. 3. de Elect. in 6. clement. 6. in princ. eod. quia aliàs hæc jurisdictio non à DEO sed homine proveniret, contra cap. 13. de judic. quod pulchrè declarant Patres in synodo Romana relatæ in c. 5. caus. 8. quest. 1. ubi dicunt, quod ea, quæ DEI sunt, ab homine dari non possint. Sic quamvis DEUS dederit populo potestatem eligendi principes inferiores, ut Exodi 18. Provide de omni plebe viros sapientes &c.

Num.

Num. 11. Congrega mihi septuaginta viros de senioribus Israel. Deut. 1. Date ex vobis viros sapientes gnaros &c. tamen ut inquit S. Thomas in 1. 2. quest. 105. art. 1. ad 1. Institutionem summi principis sibi Dominus reservavit; & hoc est quod Moyfes petiit. Num 27. Provideat Dominus DEUS spirituum omnis carnis, hominem, qui sit super multitudinem banc. & sic ex DEI ordinatione institutus est Josue, & de singulis iudicibus, qui post Josue fuerunt, legitur, quod DEUS suscitavit populo Salvatorem, & quod Spiritus Domini fuerit in eis, ut patet Deut. 17. Constitues regem, quem Dominus DEUS tuus elegerit. hæc S. Thomas. Unde quæ dicta sunt de Moyse, qui erat summus Sacerdos, can. sacrosancta dist. 22. post legem Evangelicam ad Pontificem maximum applicanda & referenda sunt, non quidem eo sensu, quasi jus publicum ecclesiasticum novum ex veteri lege desumeremus, sed quæ ibi dicta sunt, congruentiam in nova lege ostendunt. Hinc Anacletus Papa can. Electionem, dist. 79. ait: Electionem summorum sacerdotum sibi Dominus reservavit. In hanc rem Cardinalis Turrecremata in summa de Eccles. lib. 2. c. 51. vers. 7. ait: de jure naturali & quasi divino videtur esse, ut Papa non faciat sibi successorem, nec post mortem nec post resignationem, quando non præest, licet quamdiu vivit, possit loco sui ponere Legatos & Vicarios, uti vult & sicut vult. id ipsum colligitur ex can. si ergo caus. 8. quest. 1. ubi

relato exemplo Moyfis, qui non permisit iudicio suo electionem successoris in principatu, sed electus fuit extraneus ex alia tribu, scilicet Josue filius Nave, quem Dominus ordinavit, & mox exemplo hujusmodi ad summum sacerdotium translato subjicit: *Propinquus agrorum & prædiorum relinquatur hereditas, gubernatio populi illi tradatur, quem DEUS elegerit.* adde can. *Moyfes ead. caus. & quest.* Denique si esset aperta via hæc subrogandi sibi successorem in Papatu, verendum esset, ne communiter substituerentur nepotes & consanguinei, per ea, quæ habentur in can. *pervenit. caus. 1. quest. 3.* Nam textus dicit, gravius esse dare jura & redditus Ecclesiarum consanguineis, quam extraneis, & quis speret humanum affectum a carne & sanguine tam abstinentem fore, ut si possit nepoti suo supremum principatum post se relinquere & non faciat? atque ita summum sacerdotium non pro meritis & dignitate, sed affectu carnis quasi patrimonium transmitteretur in posteros; hoc autem esse contra jus naturale, colligitur ex eo, quod qui præesse debet multitudini & illam regere, melior ceteris est eligendus, idque bruta ipsa nos docuerunt, ut apes & grues can. *in apibus caus. 7. quest. 1.*

Successio denique quia puritati & castitati clericali ad nostra usque tempora in Hierarchia ecclesiastica continuata repugnat, juxta can. 6. d. caus. 8. quest. 1. ibi: *Neque sanguini*
 prin-

principatus in populos, sed vita deferendus, propterea non tantum à summo sacerdotio, verum etiam ab inferioribus ministris procul arcenda est, ne quod in synodo Romana sub Hilario Patres conscripti quondam deplorarunt, rursus eveniat, ut Episcopatum, qui non nisi meritis præcedentibus datur, non divinum munus, sed hæreditarium esse compendium existimetur; & sicuti res caducas atque mortales, ita sacerdotium velut legatario aut testamentario jure posse dimitti credatur. cum ergo nullus alius modus inveniatur, per quem ad apicem Ecclesiæ quis sublimetur, quam electio, illa creditur à DEO fuisse præcepta.

Confirmatur. Non est salubrior, utilior & suavior via ad Ecclesiasticum Principatum, quam electio, nam imprimis ut sapienter olim Imperator Galba peroravit, generari & nasci à principibus, fortuitum, nec ultra æstimatur adoptandi (eligendi) judicium integrum, & si velis eligere, consensu monstratur. Tacitus *lib. 1. Hist. c. 16.*

Sæpius enim heroum filii sunt noxæ, atque ex Antonio Imperatore Philosopho filius plane Reipublicæ incommodus Commodus, ex sapientissimo quodam Carolo ignavus aliquis Wenceslaus est natus.

Deinde Electio magis conciliat eligentes, quia plerumque ardentius diligimus, quod ipsime libere seligimus, ac gratior est pastor, qui non invitis sed volentibus ovibus

constituitur, qua de re ait Plinius *Panegy. c. 7. Imperaturus omnibus, eligi debet ex omnibus.* Ergo tenendum est, quod divina sapientia viam aliam ad culmen Apostolatus non paraverit, quam electionis, cum sapientia divina aliàs omnia non tantum fortiter, sed etiam suaviter disponat.

Prob. 2. Id quod à tempore Petri ad hæc usque tempora sanctissime fuit in Ecclesia observatum, potius divino judicio, quam humano ingenio ordinatam esse pie credendum est, quia continuata tot sæculorum observantia vim traditionis, vel potius vim habet promulgationis, qua lex anterior & antiquior sit omnibus palam; à temporibus & morte Petri autem nullum alium modum in designando supremo capite observavit Ecclesia, quam electionem prout affirmant testes omni exceptione majores. Barbosa *loc. cit. lib. 1. c. 1. n. 38.* Gonzalez. *ad cap. 6. num. 11. & 12. de Elect. & Elect. potestate.* Ergo pie credendum est, hunc morem, non ab Ecclesia primitus inventum, sed à divino dictamine ordinatum esse.

Objicies 1. Quod summus Pontifex debeat per electionem assumi ad hanc dignitatem, id nullibi reperitur in sacra scriptura, ergo electio Pontificia suam originem non trahit à jure divino.

Resp. 1. T. antec. N. conseq. non solum quæ scripta sunt, sed etiam ea, quæ ab Ecclesia sunt tradita, pro

pro divinis præceptis sunt agnoscenda.

Resp. 2. Dist. antec. id nullibi reperitur in sacra scriptura directe C. indirecte N. directe igitur non habetur scriptum in Evangelio, quod visibile caput Ecclesiæ per electionem sit nominandum, habetur tamen indirecte & per evidentem consequentiam; equidem ex sacra scriptura habetur, quod aliquod caput Ecclesiæ visibile sit à Christo institutum, consequenter etiam Christus debuit determinare aliquem modum quo primatus ille per continuam & constantem Pontificum successionem stabilietur, indubiè autem divina sapientia elegerit modum, qui statui Ecclesiæ sit conformior, aptior, utilior & acceptior. Conformior, utilior &c. autem ex probatis esse nequit, quam electio, ergo illa saltem indirecte habetur in sacra scriptura.

Objicies 2. Quod in veteri lege servatum est, erat figura illius, quod in nova lege servandum est, atqui in lege veteri sacerdotium hæreditario jure ex Aaron ad filios ejus & cæteros descendentes deferrebat, juxta illud *Exod. 19. v. 24. Aaron & filios ejus applicabis* & illud *Levit. 1. vers. 8. & disponent filii Aaron*; item *cap. 3. vers. 8. Adolebunt filii Aaron*. Ergo etiam in lege nova,

Resp. 1. T. Major si loquatur particulariter quoad omnia & N. Min. contrarium enim exinde pro-

batur, quia Moyses juxta *Psal. 89. vers. 6.* fuit sacerdotali munere functus, ibi: *Moyse & Aaron in sacerdotibus ejus*, imo Moyses juxta *D. Nazianzenum orat. 22.* fuit sacerdos sacerdotum, qui Aaron & filios ejus in sacerdotes inauguravit, uti patet *Exod. 6. 29.* & tamen sacerdotium Moysis in posteritatem ejus jure successionis non fuit delatum, ut constat ex *Levit. 6. 3.* & quæ ibid. *vers. 1. col. 1. litt. B.* notat Cornelius à Lapide. Ergo si argumentum ex antiquo testamento ad novum formare licet, sacerdotium summum jure sanguinis non erit deferendum.

Resp. 2. Magna est disparitas inter sacerdotium legis gratiæ & legis veteris, quia vetus ille populus Dei, nullo alio signo agnoscebatur quam sanguinis, solum enim adscribebantur sub dominica militia, qui ex Jacob originem ducebant, in populo autem novo non sanguis militem Christi designat, sed sine ulla personarum acceptione omnes mundi nationes per Baptismum Christi regenerantur, quo sensu Paulus *ad Galath. 3. vers. 28.* ait: Non est distinctio Græci & Latini; quapropter sacerdotes in veteri lege uxores & filios habebant, ad quos sacerdotium jure sanguinis transmittebatur, in nostra autem lege gratiæ, nihil carnale sacerdotibus permittitur, ideo electio potius, quam successio admittenda fuit.

Denique in novo testamento perfectiora & expeditiora præcepta à Deo

Deo fuerunt condita, quam in antiquo, ideo mirum non est, quod jam electio vigeat in Ecclesia, licet olim successio fuerit in Synagoga; imo ex majori supra positi syllogismi nil sequitur, vetus testamentum fuit figura novi, an ergo inferre licebit ita: Ergo in novo Testamento omnia tenenda sunt, quæ in veteri fuerunt observata, quæ sequela variis retortionibus posset falsitatis argui & demonstrari.

Objicies 3. Adoptio ad summum Ecclesiæ Principatum jam semel obtinuit, & jure quidem, ergo electio non est juris divini.

3. Prob. antec. Sanctum Clementem à S. Petro adoptatum fuisse probat & refert Joannes *in can. 1. caus. 8. quest. 1.* Ergo jam semel obtinuit adoptio & jure quidem, cum nemo melius sciverit, quæ ratione assumptio summi Pontificis celebranda sit, quam primus ab ipso Deo constitutus Pontifex Petrus.

Respondetur 1. Adhuc esse valde dubium, si ne Epistola Joannis III. *in cit. can. 1.* ab ipsomet Joanne, an vero manu apogrypha conscripta? dubium secundo est inter ipsos SS. Patres an Clemens immediatè S. Petro, an vero Linus Petro, Lino Cletus, Cleto demum Clemens successerit, juxta notum versiculum Gloss. *in cit. can. 3. S. de Clemente.*

Disputat hic mundus, quartus fueritne secundus?

Ecclesia tamen catholica cum D. Augustino, Milevitano, Ignatio, Irenæo, Eusebio, Nicephoro, &c. hucusque sensit, Clementem fuisse quartum à S. Petro Pontificem (prout etiam supra *dissert. 1. §. 2.* est notatum) dum in canone missæ Clementem post Linum & Cletum recenset. Barboza *in collectan. ad cit. can. 1.* Gonzalez. *ad cap. 20. de prebend. n. 16.*

Resp. 2. Si factum Petri ita se habeat, ut asseritur, illud nec improbandum, nec imitandum esset, quia singulari divinæ inspirationis impulsu motus, non sua voluntate sed Numinis autoritate Clementem sui officii hæredem nuncupasset, aliàs sine cætu Apostolici consensu non deputaturus Pontificem, qui nequidem absque consensu Apostolorum S. Matthiam in collegium Apostolicum recepit. Gloss. *in can. si transitus vers. non potuit. dist. 37.*

Respondetur 3. quod si denominatio, quam Petrus fecisse dicitur, etiam intervenisset, non tam substitutio, quam commendatio deberet vacari, adeo ut D. Petrus, quem Spiritu sancto plenum sciebant fideles, de successore quæsitus, nullum digniorem & aptiorem responderit sancto Clemente, qui deinde licet ad excellens Petri testimonium fuisset evocatus à Clero & populo, attamen per hoc non impugnaretur electio. Tenenda igitur est hæc responsio, quod *cit. can. 1.* sit apogryphus & series nostra Ponti-

Pontificum sit legitima, ac consequenter negandum est, quod Clemens fuerit à Petro adoptatus.

4 Objicis 4. Bonifacius II. in concilio Romano Vigilium Diaconum sibi successorem delegit anno Christi 531. Cum enim Gothorum reges impie sibi usurpassent electionem Romani Pontificis, Bonifacius Ecclesie consultum putavit, ut nullo relicto sedis vacantis loco successorem sibi substitueret, cujus rei meminit Anastasius Bibliothecarius in vita ipsius Bonifacii, & habetur *tom. 2. Concil. part. 1. fol. 643. col. 2. & fol. 646. col. 3.* in hæc verba: Hic, scilicet Bonifacius, congregavit Synodum in Basilica B. Petri Apostoli & fecit constitutum, ut sibi successorem ordinaret, quo constituto cum Chirographis sacerdotum & jurejurando ante confessionem B. Apostoli Petri in successorem Diaconum Vigilium constituit. Nec desunt alia exempla his similia, nam Gregorius VII. miraculis clarus, salerni ante tertiam diem sui obitus rogatus ab Episcopis & Cardinalibus, qui tunc aderant, ut de Romanæ sedis post obitum suum ordinatione juberet, hortatus est, ut Desiderium Pontificem facerent, aut Origenem Lugdunensem Archiepiscopum, aut Ottonem Hostiensem Episcopum, sicque post ejus mortem electus fuit à Cardinalibus ipse Desiderius & Victor III. vocatus, ipsemet etiam Victor gravi dysenterie morbo laborans, convocatis ad se Episcopis & Cardina-

libus, jussit, ut juxta Gregorii voluntatem Ottonem Hostiensem Episcopum eligerent, quem manu apprehensum cæteris tradidit, dicens: *accipite eum & in Romana sede locate.* Rem ut præfertur in Synodo gestam, refert Leo Hostiensis *lib. 3. cap. 7.* & habetur *tom. 3. concil. part. 2. fol. 406. col. 4. litt. f.* itaque Gregorii tempore de consensu Patrum adstantium statutum fuit, ut unusquisque ante mortem eligeret sibi successorem, prout Gregorius Anno 1085. elegit Victorem III. Victor III. Urbanum II. anno 1086. lege Cardinal. Baronium ad annum Christi 1085. fol. 188. & annum 1087.

Resp. Factum illud Bonifacii II. in concilio iterum congregato ab omnibus reprobatum fuisse, ut idem Anastasius attestatur, dicens: eodem tempore facta iterum Synodo, hoc censuerunt sacerdotes omnes propter reverentiam S. sedis, & quia contra Canones hoc fuerat factum, & quia culpa eorum respiciebat, ut successorem sibi constitueret, ipse Bonifacius Papa reum se confessus est Majestatis, quod diaconum Vigilium sua subscriptione Chirographi ante confessionem B. Apostoli Petri constituisset, ac ipsum constitutum in presentia omnium sacerdotum & cleri & senatus, incendio consumpsit; ut refertur *tom. 2. concil. part. 1. fol. 634. col. 2. litt. C.* Unde ex tam insigni retractatione validissimum desumitur argumentum pro hac sententia.

U

Sed

Sed & Sylverius Papa in decreto anathematis in Vigiliis exprobrat, quod contra jura Canonica tempore Bonifacii ipso vivente successor ejus designari conatus fuerat, ut patet ex epistola ipsius Sylverii ad Vigiliis Pseudo-Papam, quæ habetur *tomo 2. concil. part. 1. fol. 772. col. 1.* & vide Baronium *tom. 7. ad annum 521. fol. 166.* Alia vero exempla in contrarium adducta non videntur obstare, quia si accurate considerentur, illæ non fuerunt substitutiones successorum, sed potius designationes; Pontifices enim à Cardinalibus rogati indicarunt, quem dignum putarent cathedrâ Petri, salvis tamen Cardinalium suffragiis, ideoque nullus

ex designatis gessit se pro Papa, nisi post subsecutam Cardinalium electionem, ut colligitur *ex can. penit. caus. 7. quest. 1.* ibi: *Si eum aptum cognoveris, tibi successorem designa, ut hoc veniat ordinandus.*

Objicies 5. *can. transitus. dist. 79.* innuitur Papam posse ante transitum suum de successore decernere & deliberare, ergo Pontifex non est necessario per electionem assumendus.

Resp. Aliud est de sui successoris electione cum fratribus deliberare, quod ibi permittitur & potest fieri, & aliud ex testamento quasi dignitatis suæ hæredem substituere, quod penitus prohibetur. *can. Episcopo non. caus. 8. quest. 1.*

§. II.

QVIBUS OLIM JUS ELIGENDI PONTIFICEM
COMPETIERIT?

SUMMARIÆ.

1. In primordio Ecclesie Clerus & populus interfuit Electioni Pontificie.
2. Quando Imperatores admissi sunt, & qua conditione, ad Electionem Pontificiam?
3. Hac de re quale privilegium habuerit Carolus magnus?
4. Quomodo jus eligendi ad Cardi-

- nales solos translatum fuerit? 5. An jus & suprema potestas ordinandi Ecclesiam fuerit unquam penes Imperatores? 6. An privilegium, quo Imperatores interfuerit olim electioni Pontificum potuerit eis justè auferri, ubi assignatur ratio?

Quod ab initio nascentis Ecclesie Romanæ-Catholicæ cum clero populus electionibus Pontificiis

interfuerit, ad eum fere modum, quo in electionibus aliorum Prælatorum comparuit per *can. 5. caus. 7. quest.*